

هو الله العلي الأعلى

بسم الله الرحمن الرحيم وبه نستعين إله خير ناصر ومعين الحمد لله رب العالمين وصلى الله على محمد وعلي وآلهما الطيبين الطاهرين ولعنة الله على أعدائهم أجمعين أبد الآبدين

سؤال: تخمیر در اصطلاح حالت حباب کردن یا جوشیدن آرام را گویند، که این امر در طی تبدیل قند (موجود در شیئی مورد تخمیر)؛ به الکل و انیدرید کربنیک؛ اتفاق می افتد، و این عمل حباب کردن مربوط به آزاد شدن گاز انیدرید کربنیک است. هر چند در زمانهای گذشته عملیات تخمیر برای استحصال انواع مسکرات مطرح بوده ولذا عنوان تخمیر پیدا کرده است؛ ولی همچون گذشته موارد کاربرد صحیح و سالمی هم دارد، از قبیل تخمیر در انواع نان و شیرینی، و امروزه وسعت کاربرد مفید و سالم آن توسعه یافته که از جمله آن: آزاد کردن سلولهای مواد غیر قابل هضم؛ یا تجزیه مواد سلولزی غیر قابل هضم؛ به مواد قندی ساده تر و مشتقات آن که قابل هضمند، می باشد، همان فرآیندی که در معده دام ها بطور طبیعی اتفاق می افتد، و جهاز هاضمه انسان از آن عاجز است، و نیز در تهیه انواع ویتامینها کاربرد داشته، مانند ریوفلاوین (ویتامین ب ۱۲) و مواد اولیه سازنده ویتامین ها؛ که تولید صنعتی همه آنها بوسیله تخمیر انجام می شود، با لحاظ این جهات و نیاز بدان، آیا تخمیر موجب نجاست و حرمت کدام تخمیر است؟ آیا همان تخمیر شیمیایی با تعریف علمی آن است؟ آیا محدود به موارد تخمیر عرفی متداول در باب مسکرات است؟ یا اینکه شرع مقدس تعریف خاصی برای آن دارد؟ شایان ذکر است که بنابر تحقیق دانش امروز: تخمیر واقع در استحصال مسکرات؛ دقیقاً مطابق تخمیر واقع در تهیه خمیر نان می باشد، با این وصف اگر نوع تخمیر مسکر ملاک باشد؛ چرا حکم تخمیر نان متفاوت است؟

جواب: هر چند فرآیند تخمیر در همه موارد آن؛ چه بسا از نظر علم امروزه یکسان باشد؛ ولی شرع شریف ملاحظه نتیجه و توابع آنرا می نماید؛ ولذا تخمیر از نظر توابع حکم شرعی آن بر دو قسم است:

۱- آنچه نتیجه اش از قبیل تخمیر واقع در استحصال مسکرات است، که در این قسم مسکر به نحو مجزاً و غیر مضمحل حاصل می گردد، ولذا با مصرف مقدار لازم؛ موجب اسکار در شخص می شود، پس این نوع تخمیر در استحصال هر فرآورده ای اتفاق بیاقت موجب حصول نجس و تنجس ملاقی؛ و نیز مستلزم حرمت خوردن آن شده، و باید از آلودگی خود یا لباس یا وسایل؛ به آن در عبادت اجتناب کرد.

۲- آنچه نتیجه اش از قبیل تخمیر واقع در استحصال خمیر نان است، که در این قسم؛ مسکر به نحو مجزاً و غیر مضمحل حاصل نمی گردد، ولذاست که با مصرف بسیار خمیر نان؛ اسکار در کسی پیدا نمی شود، پس این نوع تخمیر در استحصال هر فرآورده ای پیش آید، اشکالی ایجاد نکرده و مصرف آن مطلقاً بلا اشکال است.

البته اگر مخمر و آنچه موجب تخمیر است از شیئی پاک یا حلال نباشد؛ این خود دلیل مستقلى برای منع مصرف محصول آنست؛

ولو اینکه با تخمیر از نوع قسم دوم بدست آمده باشد . [شماره ثبت: (۵۴۴) منبع: المسائل الرازیة]